

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра психології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
інституту соціальних технологій
Університету „Україна”

М. Є. Чайковський
01 09 2023 р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ВК 2.3. Психологія спілкування

освітня програма _____ (шифр і назва навчальної дисципліни)
Соціальна робота
(назва освітньої програми)

освітнього рівня _____ бакалавр
(назва освітнього рівня)

галузь знань _____ 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) _____ 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності(тей))

Обсяг, кредитів: 150/5

Форма підсумкового контролю: Залік

Хмельницький 2023 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА ТА ДОПОМІЖНИХ ОСІБ

Викладач	Клик Світлана Едуардівна – викладач кафедри психології та соціальної роботи Хмельницького інституту соціальних технологій
Профайл викладача	https://hist.km.ua/index.php/component/content/article/282
Канали комунікації	<i>Телефон інституту:</i> (0382) 70-45-56 <i>Телефон викладача:</i> 098-268-22-51 <i>Електронна пошта:</i> svitlanaklyk@ukr.net <i>Вайбер:</i> 098-268-22-51 <i>Кабінет:</i> 50
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу http://vo.uu.edu.ua/ за адресою:	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=7575

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 5	Галузь знань 23 Соціальна робота	Вид дисципліни вибіркова	
	Спеціальність 231 Соціальна робота	Цикл підготовки загальний	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 150		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: бакалавр	30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		98 год.	140 год.
Індивідуальні завдання: –			
Вид семестрового контролю: залік			

ПЕРЕДРЕКВІЗИТИ:

Вступ до спеціальності
Психологія

ПОСТРЕКВІЗИТИ:

Психологія спілкування
Вікова психологія
Психологія соціальної роботи
Психодіагностика
Консультування у соціальній роботі
Основи спеціальної психології та педагогіки
Тренінг особистісного зростання

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

розкриття психологічних механізмів та закономірностей процесу спілкування; сприяння оволодінню системою знань про форми види та функції спілкування; розширення навичок ефективної комунікативної взаємодії у соціальному середовищі студентів, шляхом підвищення компетентності стосовно прийомів та методів ефективного спілкування.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

- розкриття змісту базових теоретичних засад психології спілкування;
- ознайомлення з прийомами та методами ефективної комунікативної взаємодії;
- сприяння формуванню комунікативних професійно важливих навичок майбутнього практичного психолога (соціального працівника).

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами із професійних питань.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини із клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРН 18. Налагоджувати співпрацю із представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
	л	сем	пр	лаб	інд		л	сем	пр	лаб	інд				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Психологічні закономірності спілкування															
Тема 1. Теоретичні засади психології спілкування	10	2	2	-	-	-	6	10	2	-	-	-	-	8	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 2. Спілкування як науково-практична проблема	10	2	-	-	-	-	8	10	-	2	-	-	-	8	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: Підготовка та проведення презентації
Тема 3. Моральні передумови ділового спілкування	10	2	-	-	-	-	8	10	-	-	-	-	-	10	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: Складання плану проведення практичного заняття
Тема 4. Професійна культура спілкування	10	2	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: Підготовка та проведення презентації
Тема 5. Психологічна природа спілкування	10	2	-	-	-	-	8	10	-	-	-	-	-	10	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: Складання кросворду
Тема 6. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування	10	2	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: Написання есе
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	2	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	62	12	6	-	-	-	44	62	2	2	-	-	-	58	
Змістовий модуль 2. Мова як засіб спілкування.															
Тема 7. Добір способів ділового спілкування.	10	2	2	-	-	-	6	10	2	-	-	-	-	8	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури
Тема 8. Вербальні засоби спілкування.	10	2	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	-	10	СР: письмове завдання для самостійного опрацювання

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ УПРОДОВЖ СЕМЕСТРУ

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за <small>одиночку</small>	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. обов'язкові							
1.1. Робота на семінарському занятті	4	3	12	4	16	4	16
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	2	6	12	4	8	5	10
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Разом			29		29		31
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 89							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором студента не більше 11 балів)							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу							5
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики							5
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки							5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу							11
2.5. Участь у науковій студентській конференції							11
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе							6
Разом							11
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 11							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей студентів та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів, коли при читанні лекції перед студентами формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції студентам може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають студентам у вирішенні поставленої проблеми.

В ході семінарських занять застосовуються наступні методи:

- семінарське заняття організовується у формі доповідей і обговорень. Увага студентів зосереджена висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового семінару з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Етика ділових відносин : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2011.
2. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин : навч. посібник / Палеха Ю. І. Київ, 2008.

3. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера : навч. посібник / Чайка Г. Л. Київ, 2005.
4. Чмут Т.К. Культура ділового спілкування: Навчальний посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Хмельницький, 1999
5. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. - 2-ге вид., перероб. і доп., Київ, 2002.

Допоміжна:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. Київ, 2004
2. Польова Л.В. Корпоративна культура. Діловий етикет і протокол : навчально-методичний посібник / Польова Л.В. Івано-Франківськ, 2016. 201 с. (Інтернет)
3. Стоян Т. А. Діловий етикет : моральні цінності і культура поведінки бізнесмена: навч. посібник / Стоян Т. А. Київ, 2004.
4. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура : діловий етикет : навч. посібник / Тимошенко Н. Л Київ, 2006.

7.4. Інформаційні ресурси

1. <https://studfile.net/preview/6386011/page:11/>
2. <http://books.br.com.ua/40017>
3. <http://books.br.com.ua/40021>
4. http://www.cpsr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=10:2010-06-10-20-29-09&catid=16:2010-06-10-20-23-45&Itemid=23
5. http://www.big-library.com.ua/book/65_Socialna_robota/6059_41_Ponyattya_tehnologii_socialnoi_roboti
6. http://pidruchniki.ws/16850303/sotsiologiya/sotsialni_tehnologiyi_tehnologiy_i_sotsialnoyi_roboti
7. http://pidruchniki.ws/11510513/sotsiologiya/spetsifika_sotsialnih_tehnologiy_sotsialniy_roboti
8. <http://www.twirpx.com/file/302484/>

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Теми самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади психології спілкування	6
2	Спілкування як науково-практична проблема	8
3	Моральні передумови ділового спілкування	8

4	Професійна культура спілкування	6
5	Психологічна природа спілкування	8
6	Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування	6
Модульний контроль		2
7	Добір способів ділового спілкування	6
8	Вербальні засоби спілкування.	6
9	Мова і мовленнєве спілкування.	6
10	Невербальні засоби спілкування.	4
Модульний контроль		2
11	Індивідуальна бесіда як форма ділового спілкування	4
12	Коллективне обговорення ділових проблем	4
13	Етичні та психологічні вимоги до публічних виступів	4
14	Конфлікти, шляхи їх попередження та розв'язання	4
15	Шляхи розвитку культури спілкування здобувачів освіти закладів вищої освіти	6
Модульний контроль		2
ІДНЗ		6
Усього годин		98

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання
Змістовий модуль 1.			
Психологічні закономірності спілкування.			
Тема 1. Теоретичні засади психології спілкування	завдання до самостійної роботи	2	I–II
Тема 2. Спілкування як науково-практична проблема (8 год.)	завдання до самостійної роботи	2	III–
Тема 3. Моральні передумови ділового спілкування (8 год.)	завдання до самостійної роботи	2	V
Тема 4. Професійна культура спілкування	завдання до самостійної роботи	2	
Тема 5. Психологічна природа спілкування (8 год.)	завдання до самостійної роботи	2	
Тема 6. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування (6 год.)	завдання до самостійної роботи	2	
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	5	
<i>Всього: 44 год.</i>	<i>Всього: 17 балів</i>		
Змістовий модуль 2.			
Мова як засіб спілкування			
Тема 7. Добір способів ділового спілкування (6 год.)	завдання до самостійної роботи	2	VI
Тема 8. Вербальні засоби спілкування (6 год.)	завдання до самостійної роботи	2	VII
Тема 9. Мова і мовленнєве спілкування (6 год.)	завдання до самостійної роботи	2	VIII

Тема 10. Невербальні засоби спілкування (4 год.)	завдання до самостійної роботи	2	IX
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	5	IX
Всього: 24 год.	Всього: 13 балів		
Змістовий модуль 3. Спілкування як основа професійної діяльності.			
Тема 11. Індивідуальна бесіда як форма ділового спілкування (4 год)	завдання до самостійної роботи	2	X
Тема 12. Колективне обговорення ділових проблем. (4 год)	завдання до самостійної роботи	2	XI
Тема 13. Етичні та психологічні вимоги до публічних виступів (4 год)	завдання до самостійної роботи	2	XII
Тема 14. Конфлікти, шляхи їх попередження та розв'язання (4 год)	завдання до самостійної роботи	2	XIII
Тема 15. Шляхи розвитку культури спілкування здобувачів освіти закладів вищої освіти (6 год)	завдання до самостійної роботи	2	XIV
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год)	Тестування	5	XV
Всього: 24 год.	Всього: 15 балів		
Індивідуальна навчально-дослідна робота (6 год)	Реферат	11	XV
Разом: 98 год.	Разом: 56 балів		

КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Оцінювання досягнень студента	<p><i>Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.</i></p> <p><i>За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.</i></p> <p><i>Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.</i></p> <p><i>Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.</i></p> <p><i>Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.</i></p> <p><i>Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.</i></p> <p><i>Виконання модульних контрольних робіт</i></p>
-------------------------------	---

	<p>здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.</p> <p>Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.</p> <p>Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.</p>
--	--

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною

	програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Крайні терміни складання та перескладання дисципліни	<i>Перескладання здійснюється відповідно до графіка</i>
Правила академічної доброчесності	<i>Перевірка навчальних робіт на плагіат (згідно Положення про академічну доброчесність і Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах)</i>
Вимоги до відвідування	<i>Пропущені заняття (лікарняні, мобільність і т.ін.) можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені в інструкціях до практичних занять, переслати в електронному варіанті на електронну пошту. Здобувачі вищої освіти можуть отримати електронні презентації лекцій і самостійно ознайомитись із матеріалом при об'єктивних причинах пропуску занять.</i>

ПЕРЕВІРЕНО:

завідувач
науково-методичного відділу

Н. О. Островська

«01» вересня 2023 р.